

Planeringsinriktning för finansiella företag

13 november 2025

Dnr 25-30875

Innehåll

1.	Inledning	3
1.1	Rättslig grund för beredskapsarbetet	4
1.2	Målet för det civila försvaret 2025–2030	5
1.3	Beredskapssektorn Finansiella tjänster	6
2.	Finansiella företag	7
2.1	Samhällsviktiga finansiella tjänster	7
2.2	Så kategoriserar Finansinspektionen företagen	8
3.	Planeringsstöd för företagens arbete med civilt försvar	13
3.1	Dimensionerande antaganden	13
3.2	Planeringsstöd för alla finansiella företag	26
3.3	Planeringsstöd för samhällsviktiga finansiella företag	29
3.4	Planeringsstöd för totalförsvarsviktiga finansiella företag	32
4.	Gemensam förmågeutveckling	36
4.1	Önskat läge 2030	36

1. Inledning

Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar) och är den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Totalförsvaret är en angelägenhet för hela samhället, och i händelse av krig kommer alla samhällets aktörer att engageras i krigsansträngningen. Det inkluderar även näringslivet. Såväl privata som offentliga aktörer behöver ha den kunskap, vilja och förmåga som krävs för att de ska kunna agera på ett sätt som gynnar Sveriges totalförsvaret.

Totalförsvarsbeslutet 2025–2030¹ och regeringens inriktningsbeslut² redogör för hur det civila och militära försvaret ska utvecklas. På uppdrag av regeringen har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Försvarsmakten tagit fram gemensamma utgångspunkter för det civila försvaret, som konkretiserar vad ansvariga aktörer ska planera för.³ Dessa utgångspunkter ska de sektorsansvariga myndigheterna omhänderta inom det civila försvaret för att uppnå en användbar planering för sin beredskapssektor.

Finansinspektionen (FI) är sektorsansvarig myndighet för beredskapssektor Finansiella tjänster inom ramen för det civila försvaret. Finansinspektionen har därigenom ett ansvar enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap (beredskapsförordningen) att leda arbetet med att samordna åtgärder inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Den finansiella sektorn består till cirka 95 procent av privata aktörer.⁴ För att kunna omsätta ovan nämnda styrning och inriktning inom beredskapssektor Finansiella tjänster måste följaktligen de finansiella företagen engageras i totalförsvarsplaneringen.⁵

Ett viktigt verktyg för detta ändamål är denna planeringsinriktning som är avsedd att komplettera och konkretisera de planeringsförutsättningar som gäller för hela det civila försvaret till de specifika förhållandena i den finansiella sektorn. Syftet är att skapa en gemensam förståelse för vilka förmågor som behöver utvecklas inom sektorn under totalförsvarsperioden 2025–2030. Denna planeringsinriktning är tänkt som ett stöd för de finansiella företagens arbete med civilt försvar. Utifrån en

¹ Prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114.

² *Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030* (Fö2024/02054 (delvis)), *Inriktning för civilt försvar 2025–2030* (Fö2024/02054) samt *Inriktning för militärt försvar 2025–2030* (Fö2024/02054 (delvis)).

³ *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*. FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877.

⁴ Prop. 2024/25:34, s. 131 och 132.

⁵ Enligt förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap (beredskapsförordningen) ska Finansinspektionen i egenskap av beredskapsmyndighet verka för att näringsidkare som är berörda utvecklar sin förmåga att motstå hot och risker, förebygga sårbarheter, hantera fredstida krissituationer och genomföra sina uppgifter vid höjd beredskap.

kategorisering av företagens verksamhet beskriver Finansinspektionen i dokumentet hur de finansiella företagen kan inrikta sitt arbete med civilt försvar.

1.1 Rättslig grund för beredskapsarbetet

Regeringen har beslutat att beredskapsmyndigheter enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap (beredskapsförordningen) ska bidra till att nå det övergripande målet för totalförsvaret som riksdagen beslutat om.⁶ Det framgår av regeringens proposition Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34) att det övergripande målet för totalförsvaret är att ha förmåga att försvara Sverige och vår befolkning mot väpnat angrepp, hävda vårt lands självständighet, suveränitet och territoriella integritet samt medverka till försvaret av allierade.

Regeringen anger att beredskapsmyndigheternas arbete med att planera och förbereda sig för höjd beredskap ska genomföras för att stärka förmågan och öka takten i att utveckla det civila försvaret. I sin inriktning till beredskapsmyndigheterna skriver regeringen att det är särskilt prioriterat att vidta konkreta åtgärder som direkt ger ökad förmåga att kunna hantera konsekvenserna av ett väpnat angrepp.⁷

Finansinspektionen är sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn Finansiella tjänster inom ramen för det civila försvaret och har som sådan ett ansvar enligt 24 § beredskapsförordningen att leda arbetet med att samordna åtgärder inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. I denna roll ska FI också driva på arbetet inom beredskapssektorn, stödja beredskapsmyndigheterna samt verka för att uppgifter och roller inom beredskapssektorn tydliggörs. Därutöver ska FI verka för att samverkan med näringslivet sker i den utsträckning det behövs.

Utöver det ansvar FI har som sektorsmyndighet ska myndigheten även i egenskap av beredskapsmyndighet, i enlighet med 20 § beredskapsförordningen verka för att näringsidkare som är berörda utvecklar sin förmåga att motstå hot och risker, förebygga sårbarheter, hantera fredstida krissituationer och genomföra sina uppgifter vid höjd beredskap. Finansinspektionen är även en av de myndigheter som kan begära att finansiella företag deltar i totalförvarsplaneringen.⁸

Regeringen konstaterar att samtliga övriga beredskapssektorers förmåga är starkt beroende av beredskapssektorn Finansiella tjänster och de privata aktörer såsom banker, försäkringsbolag och andra företag som exempelvis hanterar kontanter och tillhandahåller infrastruktur för massbetalningar. Regeringen noterar samtidigt att

⁶ *Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030* (Fö2024/02054 (delvis)), s. 1.

⁷ *Inriktning för civilt försvar 2025–2030* (Fö2024/02054), s.2.

⁸ 1§ förordning (1982:1005) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförvarsplaneringen

den finansiella sektorn till största del utgörs av privata aktörer.⁹ För att leva upp till sina skyldigheter som sektorsansvarig myndighet och beredskapsmyndighet behöver Finansinspektionen därför vidta åtgärder som riktar sig till de privata aktörerna för att höja deras förmåga att hantera ett väpnat angrepp.¹⁰

Utifrån ovan nämnda styrning bedömer Finansinspektionen att det behövs ett stöd som privata finansiella aktörer kan använda för att öka förståelsen för sin roll i det civila försvaret och utifrån denna roll kunna bidra till totalförsvarets utveckling. Denna planeringsinriktning utgör ett sådant stöd. Dokumentet är inte rättsligt bindande.

1.2 Målet för det civila försvaret 2025–2030

Det civila försvaret består av den verksamhet som statliga myndigheter, kommuner och regioner, näringsliv, frivilligorganisationer, arbetsmarknadens parter, trossamfund, enskilda individer samt förenings- och kulturliv m.fl. vidtar för att förbereda Sverige för krig. Under höjd beredskap och ytterst krig utgörs verksamheten av nödvändiga åtgärder för att upprätthålla målet för det civila försvaret.¹¹

Målet för det civila försvaret är att ha förmåga att:

1. säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
2. inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, bidra till det militära försvarets förmåga
3. skydda civilbefolkningen
4. upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.¹²

I denna planeringsinriktning bryts delmålen ner i syfte att kunna utgöra ingångsvärden för de finansiella företagens beredskapsarbete. Förhoppningen är att de finansiella företagen kan ha nytta av en sådan nedbrytning i sitt arbete med civilt försvar.

⁹ Prop. 2024/25:34, s. 131 och 132.

¹⁰ Enligt 7 § i beredskapsförordningen ska beredskapsmyndigheter kontinuerligt analysera om det inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap finns sårbarhet och hot eller risker som allvarligt kan hota, skada eller försämra förmågan till den samhällsviktiga verksamheten inom ansvarsområdet. Finansinspektionen värderar och sammanställer resultatet minst vartannat år i en risk- och sårbarhetsanalys. Bedömningen att privata aktörer behöver höja sin förmåga att hantera ett väpnat angrepp grundar sig på detta systematiska analysarbete.

¹¹ Prop. 2024/25:34, s. 62.

¹² Ibid.

1.3 Beredskapssektorn Finansiella tjänster

FI är sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn Finansiella tjänster. I beredskapssektorn ingår, utöver Finansinspektionen, Riksgäldskontoret i egenskap av beredskapsmyndighet. Riksgäldens ansvarsområde kopplar till dess huvudsakliga uppdrag att ansvara för statens centrala finansförvaltning. Detta omfattar inlåning och utlåning för statens räkning samt tillhandahållande av statliga garantier.¹³

Sveriges Riksbank (Riksbanken) har genom lagen (2022:1568) om Sveriges Riksbank ett ansvar för att allmänheten ska kunna göra betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. Som myndighet under riksdagen omfattas Riksbanken dock inte av förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap och kan därför inte heller utpekas som beredskapsmyndighet eller ingå i en beredskapssektor. Mot bakgrund av Riksbankens roll i det finansiella systemet är Riksbankens medverkan i beredskapssektorns arbete nödvändig. Riksbanken deltar därför på frivillig basis. Enligt FI:s instruktion ska myndigheten samverka med Riksbanken i sådana frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap som avses i beredskapsförordningen, vilket ger en stark rättslig grund för det nära samarbetet myndigheterna emellan.¹⁴

Riksbanken har genom föreskrifter pekat ut vilka företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för betalningar.¹⁵ Riksbanken har även tagit fram planeringsförutsättningar som utgör ett stöd för dessa företag i deras arbete med att uppfylla kraven i Riksbankens föreskrifter.¹⁶

Riksbankens planeringsförutsättningar och denna planeringsinriktning är ämnade att komplettera varandra. Riksbankens planeringsförutsättningar utgör ett stöd för företagen i arbetet med att uppfylla kraven i Riksbankens föreskrifter på området betalningar, medan denna planeringsinriktning riktar sig brett till alla finansiella företag och täcker in alla samhällsviktiga finansiella tjänster som finns i sektorn (se 2.1).

Beredskapssektorn Finansiella tjänster består formellt av den verksamhet som myndigheterna bedriver. Som framgår ovan bedrivs verksamheten i sektorn dock till helt övervägande del av privata aktörer. Följaktligen är en avgörande del i myndigheternas arbete att verka för att den verksamhet som bedrivs av dessa privata aktörer inom respektive myndighets ansvarsområde kan upprätthållas i höjd beredskap och krig.

¹³ Förordning (2023:909) med instruktion för Riksgäldskontoret.

¹⁴ 13 § förordningen (2023:910) med instruktion för Finansinspektionen.

¹⁵ Lag (2022:1568) om Sveriges riksbank

¹⁶ Riksbanken (2024). *Civil Beredskap Betalningar – Planeringsförutsättningar*. (DNR 2024-00952).

2. Finansiella företag

Det är nästan uteslutande finansiella företag som tillhandahåller finansiella tjänster. Det är därför nödvändigt att myndigheterna samverkar med de finansiella företagen för att utveckla sektorns förmåga inom totalförsvaret. Den finansiella sektorn består samtidigt av många olika typer av företag som tillhandahåller många olika slags tjänster, där alla inte är av lika stor vikt för totalförsvaret. I detta kapitel beskrivs vilka samhällsviktiga tjänster som den finansiella sektorn tillhandahåller och hur Finansinspektionen kategoriserar de olika finansiella företagen i sektorn.

2.1 Samhällsviktiga finansiella tjänster

Samhällsviktig verksamhet definieras som *verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet*.¹⁷

Som sektorsansvarig myndighet ska Finansinspektionen enligt beredskapsförordningen identifiera sådan verksamhet inom myndighetens ansvarsområde.¹⁸ De finansiella företagen tillhandahåller ett antal tjänster som är så samhällsviktiga att de måste upprätthållas både i fredstid och i höjd beredskap.

Finansinspektionen delar in tjänsterna enligt nedan. Arbete med att identifiera samhällsviktiga finansiella tjänster pågår löpande.

Betalningar

Genomförandet av betalningar är avgörande inom snart sagt alla samhällsområden: hushåll, företag och det allmänna. Det är också den tjänst som, ur ett kundperspektiv, märks snabbast om den fallerar. Bland betalningstjänster som kan bedömas vara samhällsviktiga ingår autogiro, kontobaserade betalningar samt kontant- och kortbetalningar.

Utlåning

Det samlade utbudet av produkter och tjänster inom utlåning är stort. Ett mindre antal av dem kan bedömas vara så samhällsviktiga att de måste upprätthållas i kris och krig. Bland dessa kan tjänsterna kredit kopplad till konto och kort, rörelsefinansiering, garantier och rembursar, investeringslån och syndikerade lån ingå. Tjänsterna tar bland annat sikte på att säkerställa hushållens och företagets likviditet, säkerställa betalningsförmågan vid handel och finansiera större investeringar.

¹⁷ 6 § beredskapsförordningen.

¹⁸ 7 § beredskapsförordningen.

Inlåning

Inlåning handlar primärt om konton och deras funktioner. Transaktionskonton är en av de viktigaste kontoformerna, i och med att tillgång till sådana konton möjliggör betalningar. Det kan därför bedömas vara centralt att upprätthålla tillgången till transaktionskonton. Att kunna bevilja nya kunder transaktionskonton är också viktigt i kris och krig, till exempel om det kommer flyktingar till landet. En ytterligare dimension är att det bör vara möjligt att spärra eller stänga befintliga konton i kris och krig. Det är nödvändigt för att minska risken för att konton används i illegala syften eller på andra sätt missbrukas.

Försäkring

Enskilda personers försörjning är samhällsviktigt. Så också i kris och krig. Det innebär att utbetalningar för försörjning (till exempel pension, livräntor, ersättning för arbetslöshet eller arbetsoförmåga, ersättning för dödsfall) kan bedömas vara prioriterade tjänster. Viss skadeförsäkring kan vara samhällsviktig och behöva fungera under kris och krig. Det gäller framför allt obligatoriska försäkringar, till exempel trafikförsäkring, vissa andra transportförsäkringar och vissa ansvarsförsäkringar. Under längre störningar kan skadereglering och utbetalningar kopplade till samhällsviktig verksamhet behöva prioriteras framför andra tjänster.

Kapitalmarknad

Omfördelning av likviditet är den kapitalmarknadsverksamhet som kan bedömas vara samhällsviktig. Fondhandel och kapitalförvaltning är exempel på nödvändiga förutsättningar för att tillgängliggöra medel för att göra utbetalningar till enskilda och företag, exempelvis kopplat till försäkrings- och pensionsutbetalningar. Kapitalmarknaden behöver kunna möta olika behov genom att marknadsplatserna är tillgängliga.

2.2 Så kategoriserar Finansinspektionen företagen

Inte alla finansiella företag bedriver samhällsviktig verksamhet i en sådan omfattning att de är av betydelse för totalförsvaret. Finansinspektionen har därför för sitt arbete valt att dela in de finansiella företagen i följande tre kategorier.

Majoriteten av de finansiella företagen är på någon nivå att betrakta som viktiga för samhället och den enskilde. Det finns därför tillståndskrav eller registreringsplikt för finansiella verksamheter. Den första kategorin omfattar därför alla företag som bedriver tillstånds-, registrerings- eller anmälningspliktig finansiell verksamhet. Finansinspektionen benämner dem *alla finansiella företag*.

Den andra kategorin innefattar företag som bedriver samhällsviktig verksamhet i väsentlig omfattning och som därför betraktas som samhällsviktiga i beredskapsförordningens mening. Dessa företag bör därmed prioriteras i

beredskapsarbetet. Finansinspektionen FI benämner dem *samhällsviktiga finansiella företag*.

Finansinspektionens beredskapsarbete syftar ytterst till att de viktigaste finansiella tjänsterna ska kunna säkerställas och upprätthållas även i höjd beredskap och krig. De företag som bedöms som allra mest centrala för att upprätthålla dessa tjänster, eller som har en särskild betydelse för totalförsvarsansträngningarna kallar Finansinspektionen *totalförsvarsviktiga finansiella företag*.

2.2.1 Alla finansiella företag

Denna kategori avser alla företag som bedriver anmälnings-, registrerings- eller tillståndspliktig finansiell verksamhet och som därmed är viktig för sektorns grundläggande funktionalitet. Kategorin består således av alla företag som ingår i Finansinspektionens ansvarsområde och blir därmed även basen för bedömning och nivåindelning. Företag som inte blivit meddelade av Finansinspektionen om att de är samhälls- eller totalförsvarsviktiga kan utgå från att de tillhör kategorin *alla finansiella företag* (se 2.2.4).

2.2.2 Samhällsviktiga finansiella företag

Denna kategori avser de aktörer som bedriver tillståndspliktig eller registrerad verksamhet och som tillhandahåller och innehar en stor marknadsandel av de tjänster som Finansinspektionen har identifierat som samhällsviktiga.

När Finansinspektionen bedömer om ett företag är samhällsviktigt beaktas följande kriterier, som baseras på hur samhällsviktig verksamhet definieras i beredskapsförordningen.¹⁹

1. Företaget tillhandahåller en *samhällsviktig tjänst*, eller *kritisk infrastruktur*, i eller till Sverige och ingår i beredskapssektorn finansiella tjänsters ansvarsområde,
2. en incident företagets tillhandahållande av den aktuella samhällsviktiga tjänsten skulle kunna få en *betydande* störande effekt för samhället.

Med *samhällsviktig tjänst* avses sådana tjänster som är avgörande för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner, ekonomisk verksamhet, folkhälsa och allmän säkerhet, eller miljön.²⁰ De finansiella tjänster som avses framgår i avsnitt 2.1.

¹⁹ Se 6 § beredskapsförordningen där detta definieras som *verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet*.

²⁰ Finansinspektionens bedömning grundar sig på vedertagna definitioner och metoder, se exempelvis: MSB (2023). *Metod för identifiering av samhällsviktig verksamhet*. (MSB1408).

Med *kritisk infrastruktur* avses en tillgång, en resurs, en anläggning, en utrustning, ett nätverk eller ett system, eller en del av en tillgång, en anläggning, en utrustning, ett nätverk eller ett system, som krävs för att tillhandahålla den samhällsviktiga tjänsten.

Finansinspektionen anser att följande kriterier är viktiga vid bedömningen av om en störande effekt är *betydande*:

- Antalet användare som är beroende av den samhällsviktiga tjänsten som det berörda företaget tillhandahåller.
- Den grad till vilken andra sektorer är beroende av den samhällsviktiga produkten eller tjänsten i fråga.
- Vilken effekt incidenter skulle kunna ha på ekonomisk och samhällelig verksamhet, den finansiella stabiliteten och allmänhetens förtroende för det finansiella systemet och dess institutioner.
- Företagets marknadsandel på den svenska marknaden för den eller de berörda samhällsviktiga tjänsterna.
- Företagets betydelse för att upprätthålla av en tillräcklig total nivå av den samhällsviktiga tjänsten med beaktande av tillgången till de alternativ som finns på marknaden.

2.2.3 Totalförsvarsviktiga finansiella företag

Totalförsvarsviktig verksamhet är ett begrepp som förekommer allt oftare i Sverige. Det används exempelvis i totalförsvarspropositionen²¹ och i *Utgångspunkter i totalförsvaret 2025–2030*.²² Det finns ingen rättslig definition av begreppet, men flera aktörer har börjat sammanställa listor på aspekter som är viktiga att beakta vid identifieringen av totalförsvarsviktig verksamhet.²³ MSB har exempelvis tagit fram en vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet som är nödvändig för totalförsvaret.²⁴ MSB noterar i sin vägledning att begreppet totalförsvarsviktig verksamhet är under utveckling.

Identifiering av totalförsvarsviktig verksamhet beskrivs ofta som en förutsättning för att offentliga aktörer ska kunna engagera företag i en dialog om totalförsvarsplaneringen.²⁵ Finansinspektionen gör likt flera andra myndigheter

²¹ Prop. 2024/25:34, s. 125, 137 och 140.

²² *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*. FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877, s. 20, 21 och 39.

²³ Se exempelvis Ester Veibäck och Kristoffer Darin Mattson (2025). *Identifiering av totalförsvarsviktiga företag inom transportsektorn*. (FOI-R--5762—SE) Totalförsvarets forskningsinstitut, samt Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt (2024). *Uppbyggnad av livsmedelsberedskapen 2021–2023. Redovisning av regeringsuppdrag*.

²⁴ MSB (2023). *Vägledning för att identifiera samhällsviktig verksamhet som är nödvändig för totalförsvaret*. (MSB2275).

²⁵ Ibid.

bedömningen att en sådan identifiering är nödvändig för att åstadkomma en ändamålsenlig näringslivssamverkan.

Finansinspektionen har därför tagit fram egna kriterier för identifieringen av totalförsvarsviktiga företag. Utgångspunkten för att identifiera totalförsvarsviktiga finansiella företag är att ett företag uppfyller kriterierna ovan för samhällsviktiga företag och minst ett av kriterierna nedan:

1. Företagets tjänster behövs, i väsentlig omfattning, för hushållens försörjning även i höjd beredskap. Exempel på sådan verksamhet är betalningar och ”löneliknande” försäkringar.
2. En störning i företagets verksamhet kan leda till finansiell instabilitet (systemviktighet).
3. Företaget har en väsentlig marknadsandel när det gäller de tjänster som Finansinspektionen bedömer är av betydelse för totalförsvaret nationellt, för de regionala delmarknaderna eller för andra beredskapssektorer.²⁶
4. Företaget bidrar i väsentlig omfattning till att upprätthålla eller säkerställa Sveriges utrikeshandel. Exempel på denna typ av verksamhet är transport- och krigsförsäkring, valutahandel, remburs och betalningar.
5. Företaget kan, i väsentlig omfattning, göra det möjligt att vidmakthålla, ställa om eller bygga ut industriell produktion till totalförsvarets behov. Exempel på sådan verksamhet är finansiering av olika slag, garantier och tillgång till kapitalmarknaden.
6. Företag som genom avtal eller genom annat åtagande är av betydelse för totalförsvaret. Exempel på sådan verksamhet är Riksgäldens ramavtalsbanker eller företag med åtagande enligt förordningen (1982:517) om beredskapsersättning, beredskapslån och beredskapsgaranti.
7. Företag som omfattas av tillståndsplikt och som ägs, till kontrollerande del, av staten.

2.2.4 Företagens kategoritillhörighet

Finansinspektionen kontakter de företag som bedöms vara samhälls- eller totalförsvarsviktiga i en särskild ordning. Syftet med att kommunicera det direkt till sådana företag är de ska bli medvetna om att de bedriver verksamhet som kan göra det lämpligt för dem att vidta särskilda beredskapshöjande åtgärder. Denna information är alltså ett första steg i en dialog som syftar till att skapa förståelse för hur företagen kan ha anledning att på frivillig väg stärka sin beredskap. Företag som inte blivit meddelade att de anses vara samhälls- eller totalförsvarsviktiga kan utgå från att de tillhör kategorin *alla finansiella företag*.

²⁶ Regionala delmarknader avgränsas av de sex civilområdena som definieras i bilagan till förordningen (2022:525) om civilområdesansvariga länsstyrelser eller tematiskt av de tio beredskapssektorer som definieras i förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap (beredskapsförordningen).

Finansinspektionen arbetar löpande med att analysera och bedöma de finansiella företagens verksamhet utifrån ovan angivna kriterier. Ett företags kategorisering kan därför ändras över tid.

3. Planeringsstöd för företagens arbete med civilt försvar

I detta kapitel beskriver Finansinspektionen hur de finansiella företagen kan inrikta sitt arbete med civilt försvar. I avsnitt 3.1 återges den styrning som regering och riksdag lagt fast för det civila försvaret, kompletterat av de gemensamma utgångspunkter för totalförsvaret som MSB och Försvarsmakten tagit fram på uppdrag av regeringen. Utifrån Finansinspektionens roll som sektorsansvarig myndighet och beredskapsmyndighet anges vissa preciseringar av vad det kan innebära för finansiell sektor, som ett stöd för företagens planering.

Regeringen har gjort klart att totalförsvaret är hela samhällets angelägenhet.²⁷ I linje med detta strävar Finansinspektionen efter ett inkluderande arbetssätt i sin roll som sektorsansvarig myndighet och beredskapsmyndighet. Finansinspektionens ambition är att det ska vara tydligt och transparent för finansiella företag hur de kan bidra i totalförsvarsarbetet.

Samtidigt har de finansiella företagen väldigt olika betydelse för det civila försvaret och även olika förutsättningar att arbeta med civilt försvar. Finansinspektionen anser därför att det är viktigt att stödja företagen i att bedöma vad som skulle kunna utgöra en proportionerlig ambitionsnivå i arbetet. Av denna anledning har Finansinspektionen valt att beskriva hur de finansiella företagen kan inrikta sitt arbete med civilt försvar utifrån kategoriseringen av företagens verksamhet (se avsnitt 2.2). I avsnitt 3.2 redogör Finansinspektionen därför för vad som skulle kunna utgöra proportionerliga åtgärder baserat på vilken typ av verksamhet som företagen bedriver.

Företag som inte blivit meddelade att de anses vara samhälls- eller totalförsvarsviktiga kan utgå från att de tillhör kategorin *Alla finansiella företag*. Det finns dock inget som hindrar att sådana företag eftersträvar en högre ambitionsnivå än vad kategoriseringen anger, om de själva bedömer att det vore önskvärt.

3.1 Dimensionerande antaganden

Ett dimensionerande antagande beskriver vad en aktör behöver ta höjd för i sitt beredskapsarbete. Antagandet uttrycker ambitionsnivån för arbetet, baserat på vad som är den allvarligaste möjliga händelseutvecklingen, snarare än den mest

²⁷ *Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030* (Fö2024/02054 (delvis)), s. 7.

sannolika.²⁸ Regeringen och riksdagen har slagit fast att det väpnade angreppet ska vara dimensionerande för Sveriges totalförsvar.²⁹

Det finns dock många olika variationer på krig. Ett krigsförlopp kan exempelvis vara hastigt eller utdraget, föregås av lång förvarning eller ingen alls, och involvera olika typer av handlingar. Ytterligare precisering behövs därför för att ”krigets krav” ska kunna omsättas i beredskapsplaneringen. I detta kapitel ges sådana preciseringar.

Ett finansiellt företag som önskar omsätta de dimensionerande antagandena i sin verksamhet behöver göra en egen analys för att konkretisera vad antagandet innebär specifikt för det företaget. De dimensionerande antagandena uttrycker alltså en ambitionsnivå (*vad*), men anvisar inte exakt *hur* detta ska uppnås. Vilka resurser och metoder som krävs kan variera från fall till fall, varför varje finansiellt företag behöver utgå från de förutsättningar som gäller för den egna verksamheten.

3.1.1 Planeringsantaganden om tid

Det civila försvaret ska enligt riksdagen förbereda och planera för att under minst tre månader kunna möta och hantera ett krig i Europa som leder till allvarliga konsekvenser för samhällets funktionalitet.³⁰ Detta bedöms ge samhället tid för att ställa om till krigstida förhållanden. Vidare skapar det förutsättningar för att kunna hantera en längre period av allvarlig säkerhetspolitisk kris eller krig, såväl i Sverige som i vårt närområde. Det ska inte tolkas som att ett krig är över efter tre månader.

För ett företag i den finansiella sektorn kan en omställning till exempel innebära en övergång till krigsorganisationer, att stödja andra aktörer med deras anpassning till förändrade produktionsförutsättningar, förändrad efterfrågan och behov av finansiella tjänster, förändrade varuflöden och stora rörelser på de finansiella marknaderna. Vidare kan samhällets omställning till krigets krav kräva en anpassning av kvalitet i vissa verksamheter, liksom att vissa produkter och tjänster prioriteras ner eller behöver upphöra. Finansiella företag kan anta att det är prioriterat att upprätthålla samhällsviktiga finansiella tjänster (se 2.2) där det är särskilt viktigt med verksamhet som behövs för:

- hushållens försörjning
- att säkerställa Sveriges utrikeshandel
- att vidmakthålla, ställa om eller bygga ut industriell produktion till totalförsvarets behov

²⁸ *Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030* (Fö2024/02054 (delvis)), s. 5.

²⁹ Prop. 2024/25:34, s. 12.

³⁰ Prop. 2024/25:34 s. 109.

- att i övrigt säkerställa att det finansiella systemet är stabilt och präglas av ett högt förtroende.

Under avgörande skeden, till exempel under den inledande fasen av ett angrepp, kommer regeringen ytterst att behöva prioritera det civila försvarets resurser på det sätt som i största möjliga utsträckning stödjer det militära försvaret och som är mest ändamålsenligt för totalförsvarets samlade krigsinsats. Det civila försvaret behöver därför bygga upp en förmåga att under minst två veckor kunna upprätthålla de viktiga samhällsfunktionerna med främst egna resurser, till exempel under den inledande fasen av ett krig.³¹

För privata aktörer inom den finansiella sektorn innebär denna anvisning att det kan finnas kritiska skeden då aktörernas stödbehov inte självklart har högsta prioritet på samhällsnivå. I vissa situationer kan det uppstå begränsningar i tillgången till vissa typer av resurser, vilket gör att finansiella företag kan behöva ta ett större eget ansvar för sin verksamhet. Det kan även uppstå begränsningar i tillgången till stöd från offentliga aktörer, vilket exempelvis skulle kunna handla om att myndigheter inom den finansiella sektorn är mindre tillgängliga för att besvara icke-akuta frågor från företagen. Därför kan det vara klokt att finansiella företag planerar för att själva kunna upprätthålla sin verksamhet. Ju fler finansiella företag som har förmåga att vara uthålliga i en tvåveckorsperiod, desto större handlingsfrihet får Sverige under kritiska skeden av krigsansträngningen eftersom resurser då frigörs till annat.

3.1.2 Planeringsantaganden om geografi

Det är viktigt att finansiella företag beaktar totalförsvarets behov när de lokaliserar sin samhälls- och totalförsvarsviktiga verksamhet.

Flera faktorer är viktiga att beakta inför beslut om lokalisering av samhälls- och totalförsvarsviktig verksamhet inom finansiell sektor. Företagen kan till exempel lämna ett viktigt bidrag till att säkerställa att finansiella tjänster kan tillhandahållas på rätt plats – bland annat genom att fysiska kontor finns där människor är eller kan förväntas vara i krig. Utgångspunkten för totalförsvarsplaneringen är att samhällsviktiga finansiella tjänster ska kunna upprätthållas i hela landet, genom hela hotskalan.

Vidare kan det vara relevant att beakta olika geografiska risker vid lokalisering av samhälls- och totalförsvarsviktig verksamhet. För det första kan det därför vara en god idé att analysera huruvida verksamheten – eller närliggande verksamheter – kan betraktas som prioriterade militära mål. Det militära försvaret – inklusive civilt stöd till det militära försvaret – kan antas vara särskilt prioriterade mål, liksom

³¹ *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*. FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877, s. 13.

civila objekt. Tätbefolkade områden kan bli föremål för angrepp i syfte att påverka befolkningens försvarsvilja. Vid ett fjärrangrepp är det mer troligt att oskyddade och stationära mål utsätts för bekämpning.³²

För det andra har vissa geografiska områden fått särskild betydelse i och med det svenska Natomedlemskapet. Norden och Baltikum utgör numera ett sammanhängande operationsområde. Sverige bidrar därmed till Natos försvarsförmåga genom att kunna upplåta territorium som uppmarsch- och basområde för allierade styrkor. Samtidigt är förbindelserna österut och västerut avgörande för såväl den svenska som den allierade försvarsförmågan.

För det tredje är det viktigt för ett företag att analysera hur lokaliseringen av en verksamhet påverkar deras externa beroenden. Det kan exempelvis finnas skillnader i hur behovet av bevakningstjänster, elektroniska kommunikationer och energiförsörjning kan tillgodoses, beroende på en verksamhets lokalisering. I höjd beredskap kan denna möjlighet skilja sig från fredstida förhållanden.

3.1.3 Planeringsantaganden om möjliga händelseutvecklingar

MSB och Försvarsmakten har tagit fram sju dimensionerande typsituationer tänkta att illustrera det ansträngda säkerhetspolitiska läge som beredskapssystemet har att hantera.³³ Typsituationerna beskriver olika tänkbara delar av en militär konflikt och varje typsituation belyser olika utmaningar. En verklig konflikt kan innefatta en kombination av flera av typsituationerna. De ska således inte läsas som de enda tänkbara händelseutvecklingarna.

Typsituationerna listas i sin helhet nedan. För varje typsituation har Finansinspektionen tagit fram en kort kommentar om vad som kan vara relevant att beakta utifrån den finansiella sektorns perspektiv. Över lag kan det antas att ett krig påverkar svensk ekonomi genom att:

- privat konsumtion faller kraftigt
- offentliga utgifter stiger
- kronans växelkurs försvagas
- räntorna stiger
- internationell handel minskar
- investeringsviljan minskar
- det sker ett kraftigt negativt genomslag på ekonomin.³⁴

³² Ibid, s. 23.

³³ *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*. FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877, s. 19–23.

³⁴ Andreas Johnson, Jens Lusua, Karl Lallerstedt & Maria Hultqvist (2024). *Hur påverkas svensk ekonomi av kris och krig? En explorativ ansats*. (FOI-R--5556—SE) Totalförsvarets forskningsinstitut, s. 44 och 45.

Typsituation 1 – Hybrida hot

Verkan med en kombination av militära och civila medel kallas för hybridkrigföring. Exempel på detta är cyber- och telekrigföring, påverkansoperationer, underrättelseinhämtning, sabotage mot exempelvis energiförsörjning, undervattenskablar och transportinfrastruktur samt specialoperationer. Syftet med angreppen kan vara att försvåra och fördröja beslutsfattande, försämra svensk lägesuppfattning, utmatta och splittra resurser samt minska allmänhetens förtroende för myndigheter och rikets ledning. Ryssland genomför löpande förberedande aktiviteter för att vid behov kunna genomföra sabotage samt påverka beslutsförmåga och allmänhetens förtroende för Sveriges ledning och de som bedriver totalförsvarsviktig verksamhet, inklusive näringslivet.

Inledningsvis i en konflikt genomförs hybridangrepp huvudsakligen genom förnekbara medel, till exempel genom cyberangrepp, påverkansoperationer eller stöd till separatistströrelser och organiserad brottslighet. Både fabricerade och autentiska händelser (till exempel olyckor och demonstrationer) kan användas i påverkansoperationer och desinformation. Om krig bryter ut kommer tillvägagångssätten att vara mer aggressiva. Både civila och militära aktörer är mål för hybridkrigföring i såväl fred som krig.³⁵

Finansiella företag inom sektorn kan anta följande:

- Den finansiella sektorn kan angripas med de militära och civila maktmedel som nämns ovan i typsituationen. Angreppen kan även riktas mot sektorer som den finansiella sektorn är beroende av (se 3.1.4.)
- Händelserna kan äga rum i fredstid, och kan därför åtminstone inledningsvis behöva hanteras inom ramen för den fredstida krisberedskapen.
- Den finansiella sektorns förmåga att vidmakthålla en god lägesuppfattning kan bidra till tidig förvarning om antagonistisk påverkan och möjliggöra att lämpliga motåtgärder vidtas i rätt tid. Eftersom cyberattacker och andra IKT-relaterade incidenter tillhör normalbilden för finansiella företag i fredstid, behöver en avvikelse från detta normalläge alltså kunna identifieras.
- För att kunna bemöta hybrida hot i rätt tid och på lämpligt sätt behöver den finansiella sektorns incidentrapportering upprätthållas – även under kraftigt störda förhållanden.
- En antagonist kan medvetet försöka undergräva allmänhetens förtroende för aktörer inom den finansiella sektorn. Förmågan att snabbt nå ut med korrekt

³⁵ *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030. FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877, s. 19 och 20.*

information – även under kraftigt störda förhållanden – är i detta avseende viktig.

Typsituation 2 – Vårdlandsstöd (VLS)

Typsituationen omfattar svensk förmåga till vårdlandsstöd. I det ingår till exempel att allierade eller Nato etablerar ledningsresurser och baseringsområden för flyg på svenskt territorium. Sverige tillhandahåller vårdlandsstöd i form av exempelvis transport- och logistiktjänster samt skydd. Typsituationen omfattar också förmågan att upprätthålla logistikflöden och transporter till och från allierade genom svenskt territorium på land, i luften och till sjöss.

Försvarsmakten har det övergripande ansvaret för det vårdlandsstöd som Sverige ska tillhandahålla för utländska militära förband. Vårdlandsstöd förutsätter ett omfattande stöd från civila aktörer samt civil-militärt samarbete och samordning med bland annat kommuner, regioner, länsstyrelser, andra myndigheter, näringsliv, frivilliga försvarsorganisationer och andra civilsamhällesorganisationer samt invånare.

Transiteringar av allierade förband som ska förstärka vid fronten i Finland och Baltikum kommer i stora delar att passera svenskt territorium och havsområden. Därutöver förväntas även civila och militära flöden (till exempel flyktingar och skadade) från frontnära områden till och genom Sverige. Delar av försörjningen av såväl allierade förband som civila i Baltikum och Finland kan komma att gå genom Sverige.

Vid ett väpnat angrepp kan civila aktörer därtill behöva ge stöd till internationella civila aktörer, såsom Röda korset, för att kunna ta emot civil och humanitär hjälp i syfte att upprätthålla samhällets funktionalitet. Det kan till exempel innefatta transporter, tillstånd och dispenser, sjukvård samt att förbereda och bemanna mottagnings- och uppställningsplatser.³⁶

Finansiella företag inom sektorn kan anta följande:

- Sveriges förmåga att leverera transport- och logistiktjänster ökar om samhällsviktiga försäkringstjänster upprätthålls.
- Att upprätthållandet av finansiella tjänster förebygger social oro. Allierade styrkors förmåga att verka från svenskt territorium ökar om befolkningen behåller ett högt förtroende för den finansiella sektorn, för myndigheter och för regeringen och att den agerar i linje med anvisningar från det offentliga.
- Händelserna kan äga rum i fredstid, och kan därför åtminstone inledningsvis behöva hanteras inom ramen för den fredstida krisberedskapen.

³⁶ Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030. FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877, s. 20.

Typsituation 3 – Begränsat anfall mot norra Sverige

Typsituationen omfattar luftlandsättning av luftlandsättnings-/specialförband i norra Sverige med understöd av långgräckviddiga vapen, obemannade luftfarkoster och luftstridskrafter. Angreppet kan syfta till att störa logistikflöden mot Finland och Norge samt att kontrollera nyckelterräng. Typsituationen kan också innehålla mer begränsade anfall med fientliga specialförband mot andra delar av Sverige i syfte att störa verksamheten.

Genom begränsade anfall kan Ryssland med relativt små medel skapa störningar i logistikflöden och påverka samhällsviktig verksamhet. De ryska förbanden kan ha förmåga att agera dolt och förflytta sig i samhället. Typfallet innefattar inte storskaliga operationer utan består av verksamhet av tillfällig (dagar eller veckor) karaktär som genomförs med begränsade resurser. Genom att identifiera och utpeka mål för andra stridskrafter kan de ryska förbanden orsaka skada även på fortifikatoriskt skyddade anläggningar och infrastruktur.³⁷

Finansiella företag inom sektorn kan anta följande:

- Typsituationen illustrerar en geografisk risk som kan påverka finansiella företag med verksamhet inom området eller som är beroende av andra aktörer med verksamhet inom området.
- Händelserna kan påverka möjligheterna att tillhandahålla finansiella tjänster inte bara inom Sverige utan även i Sveriges närområde.
- De attacker som nämns i typsituationen kan påverka civil infrastruktur, inbegripet finansiell infrastruktur eller sådan infrastruktur som den finansiella sektorn är beroende av.
- Samhällsviktiga finansiella tjänster som syftar till att upprätthålla likviditet hos icke-finansiella företag som är viktiga för totalförsvaret, säkerställa betalningsförmågan vid handel, möjliggöra större investeringar genom riskspridning, samt vissa typer av försäkring kan bidra till att upprätthålla logistikflöden.

Typsituation 4 – Anfall mot Gotland

Typsituationen omfattar att fientliga förband luftlandsätts eller landsätts på Gotland med understöd av sjö- och luftstridskrafter. Anfallet sker med kort förvarning och skyddas bland annat av fartygsstyrkor med uppgift att upprätthålla sjökontroll i delar av Östersjön. Angreppet syftar till att etablera luft- och sjöförsvarszoner på och runt Gotland.

Östersjöområdet är viktigt för försörjningen av de allierade staterna kring Östersjön. Även för Rysslands försörjning, särskilt försörjningen av Kaliningrad, är Östersjön fundamental. Sjö- och flygförbindelser i och över Östersjön är även

³⁷ Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030. FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877, s. 21.

vitala för Natos operationer i området. Ryssland skulle kunna genomföra anfall mot Gotland för att placera ut luftvärn och andra vapensystem som en del i att begränsa Natos handlingsfrihet i Östersjöområdet.

För Ryssland är det viktigt att ett anfall mot Gotland genomförs innan Sverige eller allierade kan förstärka försvaret av ön. Överraskning och vilseledning förväntas därför vara en viktig del i en rysk operation.³⁸

Finansiella företag inom sektorn kan anta följande:

- Typsituationen illustrerar en geografisk risk som kan påverka finansiella företag med verksamhet inom området eller som är beroende av andra aktörer med verksamhet inom området.
- De attacker som omnämns i typsituationen kan påverka civil infrastruktur, inbegripet finansiell infrastruktur eller sådan infrastruktur som den finansiella sektorn är beroende av.
- Händelserna i typsituationen kan leda till att människor förflyttar sig inom och över Sveriges gränser. Det kan i sin tur tänkas påverka var, när och hur finansiella tjänster behöver tillhandahållas, särskilt sådana som är viktiga för befolkningens försörjning.
- Samhällsviktiga finansiella tjänster som syftar till att upprätthålla likviditet hos icke-finansiella företag som är viktiga för totalförsvaret, säkerställa betalningsförmågan vid handel, möjliggöra större investeringar genom riskspridning, samt vissa typer av försäkring kan bidra till att upprätthålla transport- och logistiktjänster i Östersjöområdet.

Typsituation 5 – Fjärrangrepp

Typsituationen omfattar fientlig fjärrbekämpning av civil infrastruktur, militär förmåga och tätbefolkade områden som sker med konventionella långdistansvapen (främst robotar och drönare samt i mindre omfattning stridsflyg). Typsituationen innefattar också specialoperationer mot civila objekt samt militära mål, nyckelpersoner och infrastruktur med mera i enlighet med typsituation 1, hybrida hot. Angreppet syftar till att slå ut totalförsvarsviktig verksamhet, bekämpa svenska stridskrafter och påverka svensk försvarsvilja och därmed skada svenska intressen och militär förmåga.

Beroende på vad Ryssland vill uppnå, kommer fjärrangreppen att riktas mot olika delar av samhället. Det militära försvaret kan antas vara särskilt prioriterade mål, följt av infrastruktur och andra mål som ger stor påverkan på de samlade försvarsansträngningarna. Tätbefolkade områden kan bli mål för angrepp i syfte att påverka befolkningens försvarsvilja. Lärdomar från Ukraina visar att fjärrbekämpning kan komma att genomföras med ett stort antal robotar och

³⁸ Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030. FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877, s. 21.

drönare samtidigt, i syfte att mätta det aktiva luftförsvaret (luftvärn, stridsflyg, m.m.) och uppnå största möjliga förödelse. Detta innebär att perioder av kraftiga angrepp kan följas av uppehåll i längre perioder när Ryssland förbereder en ny kraftsamling.

Stationära objekt utan passivt luftförsvar, maskering eller fysiska skyddsåtgärder, kan vara enkla mål för en motståndare att bekämpa. Även om Ryssland har tillgång till flera olika typer av system för fjärrbekämpning och kan anpassa dessa för att uppnå önskad effekt, kommer Ryssland att prioritera mål där önskad effekt kan uppnås med så små resurser som möjligt.³⁹

Finansiella företag inom sektorn kan anta följande:

- Finansiell sektor kan angripas med de medel som listas i typsituationen. Angreppen kan även riktas mot sektorer som finansiell sektor är beroende av (se 3.1.4)
- Vid fjärrangrepp mot befolkningscentra kan finansiell sektor påverkas indirekt, exempelvis genom att områden behöver utrymmas, att människor söker skydd eller inkvarteras inom andra områden än där de vanligen befinner sig.
- Att upprätthålla finansiella tjänster bidrar till den svenska försvarsviljan.
- Händelserna i typsituationen kan leda till att människor förflyttar sig inom och över Sveriges gränser. Det kan, i sin tur, påverka var, när och hur företagen behöver tillhandahålla finansiella tjänster, särskilt sådana som är viktiga för befolkningens försörjning.
- Förutsättningarna för företagets verksamhet kan skilja sig åt under pågående fjärrangrepp och under perioderna mellan angreppen.

Typsituation 6 – Förstärkning av alliansens norra flank

Typsituationen omfattar att svenska förband förstärker Natos norra flank i Finland med markförband samt flyg- och marinstridskrafter i syfte att försvara alliansens territorium. Inom ramen för typsituationen förekommer både defensiva och offensiva uppgifter.

Se nedan gemensam komplettering för typsituation 6 och 7.⁴⁰

Finansiella företag inom sektorn kan anta följande:

- Typsituationen illustrerar en geografisk risk. Finansiella företag med verksamhet inom området, eller som är beroende av andra aktörer med verksamhet inom området, bör beakta detta i sin beredskapsplanering.

³⁹ *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*. FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877, s. 21 och 22.

⁴⁰ *Ibid*, s. 22.

- Händelserna kan påverka möjligheterna att tillhandahålla finansiella tjänster inte bara inom Sverige utan även i Sveriges närområde.
- Samhällsviktiga finansiella tjänster såsom utlåning, försäkring och kapitalmarknad kan bidra till att upprätthålla transport- och logistiktjänster som möjliggör transiteringar av allierade förband.

Typsituation 7 – Förstärkning av alliansen i Baltikumområdet

Typsituationen omfattar att svenska förband förstärker Nato i och omkring de baltiska staterna med markförband samt flyg- och sjöstridskrafter i syfte att försvara alliansens territorium. Inom ramen för detta förekommer både defensiva och offensiva uppgifter. I typsituationen ingår transporter på och över Östersjön.

Typsituation 6 och 7 innefattar att delar av det militära försvaret ställs under Natos befäl och blir en del av operationer i alliansens norra flank (Norge och Finland) eller i Baltikumområdet. Typsituationerna innebär även att civila aktörer kan få uppgifter som sträcker sig utanför svenskt territorium eller havsområden. Offensiva uppgifter, såsom att upprätta kontroll över område som kontrollerats av motståndaren (till exempel återtagande av områden i Finland som ockuperats vid ett inledande anfall), förväntas medföra fler skadade och döda för det militära försvaret jämfört med defensiva uppgifter såsom att skydda eller övervaka ett område.⁴¹

Företagen inom sektorn kan anta följande:

- Typsituationen illustrerar en geografisk risk. Finansiella företag med verksamhet inom området, eller som är beroende av andra aktörer med verksamhet inom området, bör beakta detta i sin beredskapsplanering.
- Händelserna kan påverka möjligheterna att tillhandahålla finansiella tjänster inte bara inom Sverige utan även i Sveriges närområde.
- Samhällsviktiga finansiella tjänster såsom utlåning, försäkring och kapitalmarknad kan bidra till att upprätthålla transporter på och över Östersjön.

3.1.4 Planeringsantaganden om beroenden till andra beredskapssektorer

Finansiella tjänster är på flera sätt beroende av verksamheter inom andra beredskapssektorer. Det är viktigt för finansiella företag att beakta dessa beroenden i sin beredskapsplanering. Nedan återfinns planeringsantaganden om möjlig påverkan på andra beredskapssektorer, som är särskilt relevanta för finansiella företag.⁴²

⁴¹ *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*. FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877, s. 22.

⁴² *Ibid*, s. 28–36.

(F) betyder att konsekvenserna kan uppstå i fredstid (typsituation 1 och 2) och beslut om höjd beredskap har inte fattats.

(HB) betyder att Sverige har utsatts för väpnat angrepp, att regeringen har fattat beslut om höjd beredskap (högsta beredskap) och att samtliga typsituationer gäller (konsekvenserna under F kvarstår och HB tillkommer).

(F, HB) betyder att det inte görs en åtskillnad på konsekvenserna i fredstid och höjd beredskap i texten, men anta att graden på konsekvenser är allvarligare under höjd beredskap i tid och omfattning.

Sorteringen i **(F)** och **(HB)** är endast ett sätt att gestalta möjliga konsekvenser och ska inte läsas som en sanning.

Antaganden om elektroniska kommunikationer och post

- **(F, HB)** Cyberangrepp och fysiska angrepp mot kommunikationsinfrastruktur, alternativt långvariga avbrott i försörjningsflöden, kan leda till långvariga lokala och regionala avbrott (dagar till veckor) och/eller kraftigt minskad funktionalitet i elektroniska kommunikationsnät och tjänster. Påverkansgraden hos leverantörer kan variera beroende på händelsens karaktär. Användare som har förberett mer robusta eller alternativa/redundanta kommunikationslösningar drabbas i lägre grad. Kraftig eller långvarig påverkan kan leda till behov av prioritering mellan samhällsviktiga verksamheter.
- **(F, HB)** Störningar i radiomiljön kan förekomma och ge sämre funktionalitet i avgränsade områden för exempelvis kommunikationsradio och mobilnät.
- **(F, HB)** Störningar och avbrott kan förväntas i rymdtjänster, såsom positionering (GNSS), tidgivning samt tal- och datakommunikation. **(HB)** Behovet av överblick av krigsdrabbade områden kan öka och ställa krav på tillgång till satellitbilder.
- **(F, HB)** Regionala avbrott och störningar i förmedling av brev- och paketförsändelser.

Antaganden om energiförsörjning

- **(F)** Cyberangrepp och sabotage mot energiinfrastruktur kan få betydande konsekvenser, exempelvis inom elförsörjningen med mer eller mindre omfattande elavbrott.
- **(HB)** Elavbrott kan ske lokalt, regionalt och nationellt och kan pågå i dagar, veckor eller månader. Verksamheter som har ett starkt beroende av el behöver se om sina egna behov för att kunna garantera fortsatt funktionalitet.
- **(HB)** Långvarig energi- eller effektbrist kan leda till prioritering av elanvändning om åtgärden är möjlig, till exempel genom roterande fränkoppling (tillgång till el enstaka timmar per dygn) och/eller ransonering. Detta kan ske på lokal, regional eller nationell nivå beroende på orsak till brist.

Vid en roterande fränkoppling behöver elanvändare planera för en flexibel elanvändning, till exempel hur man ska hantera tillgång till el endast enstaka timmar per dygn.

- **(HB)** Elleveranser kan inte garanteras genom en ö-drift. Lokal eller regional ö-drift är bara möjlig i områden där det finns lämplig elproduktion för detta ändamål och elnätet i övrigt klarar av att driftas i ett svagt nät. I en lokal eller regional ö-drift kommer det oftast att vara mycket hård prioritering av vilka som får el, och det kommer inte alltid vara möjligt med roterande fränkoppling.
- **(F, HB)** Tillgången på flytande drivmedel och bränslen kan bli kraftigt begränsad på grund av begränsad import samt avbrott i logistikkedjor. Det inbegriper bränsle till bland annat reservkraft och samhällsviktiga transporter.
- **(F, HB)** Dagliga störningar och långvariga avbrott i fjärrvärme- och kyla kan ske.

Antaganden om försörjning av grunddata

- **(F)** Tillgången till förvaltningsgemensamma grunddata såsom person- och adressinformation, företags- och organisationsinformation och geo-data kan nedgå samt att ärenden försenas. **(HB)** Långvariga avbrott (dagar, veckor eller månader). Exempelvis skulle rättskedjan samt hälsa, vård och omsorg påverkas negativt i avsaknad av personuppgifter. Tillgång till aktuell information om vägar, broar och annan infrastruktur påverkas negativt.

Antagande om ekonomisk säkerhet

- **(F, HB)** Det kan bli svårt att under en tid betala ut löner, ersättningar och förmåner som arbetslöshetsförsäkringen, socialförsäkringar och pensioner samt olika former av finansiering från offentlig sektor till näringslivet, inklusive privata utförare, i välfärdssystemet samt genomföra kommunavräkning. Om utbetalningar försenas under ett flertal veckor påverkar det snabbt personer som har små marginaler.
- **(F, HB)** Verksamheten på de lokala statliga servicekontoren kan påverkas av olika händelser, med följd att verksamheten i vissa delar inte kan upprätthållas. Detta kan leda till att människor inte kan klara sitt uppehälle, att samverkansmyndigheter/staten inte kan nå ut med information till medborgarna, att servicekontoren inte kan stödja Försvarmakten som planerat eller att eventuella tillkommande uppdrag såsom hantering av befolkningsrörelser, kontanthantering eller ransoneringskort inte kan lösas.
- **(F, HB)** Avbrott eller störningar i myndigheters webbaserade självbetjäningstjänster kan ske, såsom registrering av sjukdom och vård av sjukt barn.
- **(HB)** Inbetalningar av olika skatter och avgifter till offentlig sektor kan nedgå, vilket innebär minskad inkomst för stat, region och kommun.

Antaganden om ordning och säkerhet

- **(F, HB)** Existerande motsättningar i samhället som segregation, brottslighet eller en ökad polarisering kan underblåsas av motståndaren i syfte att skapa protestaktioner eller våldsamma upplopp för att skapa oro i samhället och belasta samhällets institutioner.
- **(F, HB)** Antalet drönarincidenter kan öka gällande olovliga syften som underrättelseinhämtning, telekrig/störning, distraktion eller sabotage.
- **(F, HB)** Närvaro av utländska förband som är stationerade i eller transiteras genom Sverige kan kräva kommunikation och kontroll av efterlevnad av svensk lag.
- **(F, HB)** Attacker eller sabotage mot personal och anläggningar inom samhällsviktig verksamhet kan ske och behovet av skydd och bevakning ökar. Begränsade personalresurser leder till prioriteringar i detta skydd.
- **(HB)** Belastningen på rättskedjan av arrestverksamhet, utredningsverksamhet, dömande verksamhet, anstalter och häkten kan påverkas. Rättsärenden kan försenas och andra typer av brott kan uppstå, där ärenden som krigsbrott, lydnadsbrott eller avvikelser från tjänstgöring kan bli vanligare. I områden med fientlig trupp kan krigsförbrytelser, såsom tortyr och sexuellt våld, förekomma.
- **(HB)** Människor på flykt ställer krav på det offentliga förmåga att omhänderta och säkerställa identitet på människor i okontrollerade befolkningsrörelser och storskaliga gränsöverskridande utrymningar, för att skydda civilbefolkningen och säkerställa att den militära förmågan inte påverkas negativt.
- **(F)** Inre gränskontroller kan behöva upprättas till följd av stora befolkningsrörelser. Gränsövervakning kan utmanas genom infiltration, organiserad migration (fiktiva asylsökningar eller medborgarskap via falska identiteter) samt medvetet skapade flyktingströmmar som pressar kontroll, skydd och övervakning av Sveriges gräns. **(HB)** Verksamheterna som syftar till kontroll, skydd och övervakning av Sveriges gränser kan få förändrade uppgifter när militära rörelser ska förenklas samtidigt som lagstiftning kring gränsövervakning träder i kraft.

3.1.5 Planeringsantaganden om personalförsörjning

Om Sverige befinner sig i höjd beredskap finns det flera faktorer som kan tänkas påverka de finansiella företagens förmåga att försörja sina organisationer med personal, samt hur de arbetar vid höjd beredskap. Bland annat kan företagen anta att personal kan ha svårt att ta sig till arbetet och några uteblir. Personalbrist kan uppstå inom olika verksamheter när arbetskraft kallas in till andra uppgifter inom totalförsvaret.⁴³

⁴³ *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*. FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877, s. 36.

Samtidigt kan störningar i andra viktiga samhällsfunktioner få konsekvenser för de privata företagens personalförsörjning. Det kan exempelvis förekomma störningar eller avbrott i samtliga trafikslag.⁴⁴ Människor kan behöva söka skydd i skyddsrum och andra skyddade platser till följd av motståndarens bekämpning, och områden påverkade av strider och bekämpning kan behöva utrymmas och människor inkvarteras.⁴⁵

I samband med en analys av vilka lokaler och vilken utrustning de finansiella företagen behöver för att upprätthålla sin verksamhet under dessa förhållanden är det relevant att väga in personalens grundläggande behov. Till skillnad från fredstida krissituationer kan det exempelvis vara svårare att tillgodose människors behov av mat, dricksvatten och ändamålsenliga avloppslösningar.⁴⁶ Beroende på var och hur företagen bedömer att deras personal ska jobba i en krigssituation, kan personalen även behöva särskild tillgång till skydd.⁴⁷

3.2 Planeringsstöd för alla finansiella företag

Vilka åtgärder en finansiell aktör behöver planera för är beroende av flera faktorer, exempelvis företagets storlek och vilka tjänster företaget tillhandahåller. I detta avsnitt beskrivs vad som kan vara en proportionerlig ambitionsnivå för alla finansiella företags arbete med civilt försvar.

Regelefterlevnad

Finansinspektionen bedömer att finansiella företag som efterlever den befintliga rörelseregleringen har en grundläggande operativ motståndskraft och därmed goda förutsättningar att hantera de flesta fredstida kriser.⁴⁸ För Finansinspektionen är tillsyn därmed ett viktigt verktyg för att vidmakthålla en stadig grundnivå i sektorns beredskapsarbete.

Exempel på reglering som ställer krav på operativ motståndskraft inkluderar Finansinspektionens föreskrifter om styrning och kontroll,⁴⁹ informationssäkerhet,⁵⁰ övergripande bedömning av operativa risker,

⁴⁴ *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*. FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877, s. 35.

⁴⁵ Ibid, s. 34.

⁴⁶ Ibid, s. 32 och 33.

⁴⁷ Ibid, s. 34.

⁴⁸ Rörelseregleringen ställer krav på förmåga långt upp i hotskalan och det ingår att förhålla sig till många olika risker, däribland risker för naturolyckor och risker, fel orsakade av människan som skulle kunna leda till en incident, inbegripet risker av sektorsövergripande eller gränsöverskridande slag, olyckor, naturkatastrofer, hot mot folkhälsan och hybridhot samt andra antagonistiska hot, inklusive terroristbrott.

⁴⁹ Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:1) och allmänna råd om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut.

⁵⁰ Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:5) och allmänna råd om informationssäkerhet, it-verksamhet och insättningssystem.

säkerhetsrisker och åtgärder⁵¹ och riskhantering, informations-, it- och cybersäkerhet samt beredskap.⁵² EU-förordningen för digital operativ motståndskraft (Dora-förordningen) innebär krav på i stort sett alla finansiella företag vad gäller hantering av IKT-risker och har därmed en central betydelse som utgångspunkt även för beredskapsarbetet.⁵³

Rörelseregleringen kräver inte uttryckligen att företagen beaktar höjd beredskap och krig i sitt riskarbete som det finns bestämmelser för. Rörelseregleringen ska dock efterlevas även i höjd beredskap och krig, och efterlevnad av regleringen är en mycket bra grund för beredskapsarbetet. Den inriktning som anges nedan beskriver vilka förmågor som är relevanta att utveckla som komplement till den nivå som etableras genom rörelseregleringen.

Kunskap om totalförsvarslagstiftningen

Alla finansiella företag bör orientera sig i den totalförsvarslagstiftning som kan bli tillämplig för den egna verksamheten. Sådan reglering kan få stora konsekvenser vid höjd beredskap eller krig och det är därför viktigt att ha den i åtanke i planeringsarbetet.

Beredskapsplanering

Rörelseregleringen ställer vissa krav på att finansiella företag ska bedriva kontinuitets- och beredskapsplanering. Det är dock positivt om alla finansiella företag analyserar vad utgångspunkterna i detta dokument innebär för deras befintliga kontinuitets- och beredskapsplanering. Att hantera konsekvenserna av ett krig ställer sannolikt ännu högre krav på företagens förmåga. Detta analysarbete kan med fördel integreras i företagens befintliga arbetsprocesser för att främja operativ motståndskraft och kontinuitet.

Om företagen gör en sådan analys är det viktigt att vara uppmärksam på att vissa rutiner, metoder och arbetssätt som används i den fredstida krisberedskapen kanske inte är lämpliga när verksamheten ska dimensioneras för krig. Företagen bör därför överväga att ta fram nya arbetsprocesser i de fall analysen indikerar att det är ändamålsenligt.

Bland de företag som inte är samhälls- eller totalförsvarsviktiga finns en stor variation i förutsättningar att bedriva beredskapsplanering, särskilt om de inte bedriver kontinuitetsplanering sedan tidigare i enlighet med rörelseregleringen. Alla finansiella företag kan dock bidra positivt till samhällets sammantagna motståndskraft, där ambitionsnivån kan anpassas baserat exempelvis på företagets

⁵¹ Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2018:4) om verksamhet för betaltjänstleverantörer.

⁵² Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2024:5) om clearing och avveckling av betalningar.

⁵³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2554 av den 14 december 2022 om digital operativ motståndskraft för finanssektorn.

storlek och resurser. Alla finansiella företag skulle utifrån sina egna förutsättningar kunna fundera på:

- Vad ett väpnat angrepp mot Sverige eller allierade innebär för möjligheterna att upprätthålla den egna verksamheten, och anpassa sin planering utifrån det. För företag som inte är samhällsviktiga- eller totalförsvarsviktiga kan det vara särskilt relevant att fundera på om det kan bli aktuellt att avveckla de delar av verksamheten som inte är viktiga i krig (se nedan om förmåga till omställning).
- Hur den egna verksamheten skulle kunna gå till väga för att identifiera antagonistisk påverkan och rapportera detta i fredstid och under höjd beredskap.
- Hur den egna verksamheten skulle kunna agera och kommunicera i enlighet med budskap från myndigheter i den utsträckning det är möjligt givet tillgången till olika kommunikationsmedel i höjd beredskap.
- Om det är möjligt att genomföra mindre och enklare övningar som utgår från perspektivet höjd beredskap inom den egna verksamheten.

Förmåga till omställning

Det är positivt om den normala tillgängligheten av finansiella tjänster upprätthålls så långt som möjligt, men i krig kan en omställning av verksamhet bli nödvändig. Det är därför relevant för alla finansiella företag att planera för att kunna ställa om verksamheten till krigstida förhållanden.⁵⁴ Det innebär att varje företag kan ha nytta av att analysera hur förutsättningarna för att bedriva verksamheten påverkas i höjd beredskap, med utgångspunkt i de dimensionerande antagandena (se avsnitt 3.1). I detta ingår att analysera om omställningen till krigstida förhållanden föranleder någon förändring i hur verksamheten bedrivs, exempelvis kopplat till kvalitetskrav eller förändringar i efterfrågan på företagets tjänster.

Om Sverige är i krig råder högsta beredskap, och enligt lagen om totalförsvar och höjd beredskap (1992:1403) är totalförsvar då all den samhällsverksamhet som ska bedrivas.⁵⁵ För att efterleva detta är det viktigt att identifiera vilka finansiella tjänster som är mest prioriterade i en krigssituation (se planeringsantaganden i avsnitt 3.1.1). Det är även viktigt att identifiera sådan samhällsverksamhet som *inte* är totalförsvar, det vill säga att den inte bidrar till försvarsansträngningarna. För de finansiella företagen är det bra att vara medveten om att verksamhet som inte är totalförsvar inte kommer vara prioriterat på samhällsnivå under höjd beredskap. Det kan därför vara en god idé att företagen har förberedelser för hur de delar av deras verksamhet som inte behövs för krigsansträngningen möjligen skulle kunna avvecklas inom en tremånadersperiod. För företagets del kan det vara positivt att ha en sådan planering eftersom det innebär att om en avveckling av verksamheten

⁵⁴ Prop. 2024/25:34, s. 62.

⁵⁵ 1 § lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap.

väl bedöms bli nödvändigt under höjd beredskap, så kan den processen ske på ett ordnat sätt.

Nya behov av finansiella tjänster kan uppstå vid höjd beredskap. I den mån företagen själva kan förutse detta kan de överväga att planera för hur det behovet ska kunna tillgodoses.

3.3 Planeringsstöd för samhällsviktiga finansiella företag

Utöver det som kan vara relevant för alla finansiella företag att beakta (avsnitt 3.2) så kan samhällsviktiga finansiella företag dessutom välja att ta stöd av det som beskrivs i detta avsnitt. Avsnitt 3.3 kompletterar alltså avsnitt 3.2.

Beredskapsplanering

Det är positivt om samhällsviktiga finansiella företag bedriver en aktiv beredskapsplanering utifrån perspektivet höjd beredskap, där processen för att identifiera och hantera risker och sårbarheter är strukturerad och formaliserad. Även om sådana företag genomför risk- och sårbarhetsanalyser sedan tidigare är det därtill relevant att säkerställa att krig ingår i den hotbild som analyseras.

Ett sådant analysarbete kan synliggöra för de företagen om det inför eller vid höjd beredskap finns risker som allvarligt kan hota, skada eller försämra företagets förmåga att tillhandahålla den samhällsviktiga verksamhet som det ansvarar för. Genom ett sådant systematiskt arbete ökar förutsättningarna för företaget att säkerställa att det kan upprätthålla den samhällsviktiga verksamheten i höjd beredskap.

Tredjepartstjänster

Som ett led i att höja sin totalförsvarsförmåga kan samhällsviktiga finansiella företag göra en heltäckande analys av vilka tredjepartstjänster som den egna verksamheten är beroende av och hur dessa beroenden kan påverka verksamheten i höjd beredskap. Om företaget genomför en sådan analys, kan det förbättra sin förståelse för eventuella risker och sårbarheter som kan uppstå. Även om företaget sedan tidigare analyserar sina beroenden av tredjepartstjänster i linje med Doraförordningen är det alltså bra om denna analys utökas genom att särskild hänsyn tas till de risker och sårbarheter som uppstår under höjd beredskap med anledning av att företaget är beroende av externa leverantörer.

Självförsörjning

MSB och Försvarsmakten anvisar att det civila försvaret behöver "...bygga upp en förmåga att under minst två veckor kunna upprätthålla de viktiga samhällsfunktionerna med främst egna resurser, till exempel under den inledande fasen av ett krig. Förmågan innebär att den som bedriver samhällsviktig verksamhet, oavsett om det är i offentlig eller privat regi, trots mycket ansträngda

förhållanden och stora osäkerheter – kan säkerställa detta genom till exempel förberedda planer, anskaffande och lagerhållning av förnödenheter och varor, säkerställande av personal och andra konkreta åtgärder.”⁵⁶ Samhällsviktiga finansiella företag kan anta att detta gäller även för dem.

Om de samhällsviktiga finansiella företagen eftersträvar att vara i stort självförsörjande i två veckor, gör de ett viktigt bidrag till att skapa handlingsfrihet för Sverige under kritiska skeden av ett krig. Det kan även vara positivt för företag att ha denna förmåga då det under sådana skeden inte kan garanteras att deras stödbehov har högst prioritet på samhällsnivå. Under sådana skeden kan det offentligas tillgänglighet för de finansiella företagen samtidigt begränsas. Finansinspektionen noterar samtidigt att målet på två veckor inte innebär att krigets påfrestningar tar slut efter två veckor. Även efter de två veckorna är det viktigt att företagen kan upprätthålla samhällsviktig finansiell verksamhet.

Hantera personalbortfall

I en krigssituation är det troligt med bortfall av personal och det kommer inte alltid vara möjligt för människor att ta sig till sina ordinarie arbetsplatser. Av denna anledning kan samhällsviktiga finansiella företag gynnas av att ha en grundläggande planering för hur de ska upprätthålla verksamheten i en situation där tillgången till ordinarie personal är begränsad.

I Sverige råder totalförsvarspflicht för varje svensk medborgare från början av det kalenderår när han eller hon fyller sexton år till slutet av det kalenderår när han eller hon fyller sjuttio år. Totalförsvarspikten gäller också under motsvarande tid för var och en som utan att vara svensk medborgare är bosatt i Sverige.⁵⁷ Befolkningen i Sverige uppmanas att fortsätta gå till sitt vanliga arbete om de inte har en annan krigsplacering vid höjd beredskap.⁵⁸

Regeringen kan föreskriva om allmän tjänsteplikt vid höjd beredskap, om det behövs för att verksamhet som är av särskild vikt för totalförsvaret ska kunna upprätthållas.⁵⁹ Regleringen kan avse en viss del av landet eller viss verksamhet. Allmän tjänsteplikt är ett sätt för en person att fullgöra totalförsvarspflicht⁶⁰ och innebär att den

1. kvarstår i sin anställning eller fullföljer ett uppdrag,
2. tjänstgör enligt avtal om frivillig tjänstgöring inom totalförsvaret, eller

⁵⁶ *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*. FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877, s. 13.

⁵⁷ 1 kap. 2 § lagen (1994:1809) om totalförsvarspflicht.

⁵⁸ MSB (2024). *Om krisen eller kriget kommer*. MSB2398, s. 9.

⁵⁹ 6 kap. 1 § lagen (1994:1809) om totalförsvarspflicht.

⁶⁰ 1 kap. 3 § lagen (1994:1809) om totalförsvarspflicht.

3. utför arbete som anvisas honom eller henne av den myndighet som regeringen bestämmer.⁶¹

Samhällsviktiga finansiella företag kan utgå från att det i första hand är genom det ordinarie anställningsavtalet och allmän tjänsteplikt som deras personalförsörjning ska tryggas.

Upptäcka antagonistisk påverkan

Det är viktigt att upptäcka antagonistisk påverkan riktad mot samhällsviktig finansiell verksamhet, inklusive otillbörlig informationspåverkan. De företag som omfattas av Dora-förordningen ska redan ha mekanismer för att snabbt upptäcka onormal verksamhet. Detta ger en bra grund, men den är inte tillräcklig ur ett totalförsvarsperspektiv.

Exempel på saker som kan vara viktigt för samhällsviktiga företag att utveckla, som inte krävs enligt Dora-förordningen, är mekanismer för att snabbt upptäcka aktiviteter som syftar till att försvåra och fördröja beslutsfattande, försämra svensk lägesuppfattning, utmatta och kraftsplittra resurser samt minska allmänhetens förtroende för rikets ledning, myndigheter och samhällsviktiga företag. Det är också viktigt att reflektera över företagets förmåga att upptäcka antagonistiska hot som inte är IKT-relaterade och att kunna identifiera onormal verksamhet som skulle kunna vara av krigsförberedande karaktär.

Upprätthålla incidentrapportering

Rörelseregleringen ställer krav på att flera typer av finansiella företag ska ha förmåga att rapportera incidenter. Det är viktigt att företag som omfattas av sådana krav upprätthåller denna förmåga i höjd beredskap, för att på så vis bidra till den finansiella sektorns samlade lägesuppfattning. Denna uppgift kan antas vara en utmaning under kraftigt störda förhållanden (se 3.1.4). Samhällsviktiga finansiella företag kan därför bidra till att upprätthålla den samlade lägesuppfattningen genom att vidta åtgärder som innebär att deras incidentrapportering kan fortgå i höjd beredskap.

Kommunicera samordnat

I höjd beredskap kan finansiella företag bli måltavlor för olika slags hybrida angrepp, inklusive otillbörlig informationspåverkan. En motståndare kan därtill tänkas agera opportunistiskt och utnyttja varje situation till att skapa oro, missförstånd och obeslutsamhet. Vidare kan de ordinarie kommunikationsmedlen vara otillgängliga (se 3.1.4). För samhällsviktiga finansiella företag kan det därför finnas anledning att vidta åtgärder som säkerställer att de kan nå ut samordnat med relevanta och målgruppsanpassade budskap till allmänheten i höjd beredskap.

⁶¹ 6 kap. 2§ lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

Övning

Systematisk övningsverksamhet som utgår från att kriget är den dimensionerande hotbilden är ett sätt för samhällsviktiga finansiella företag att såväl förbereda sig för höjd beredskap eller krig som upptäcka brister i det egna analys- eller planeringsarbetet. Omfattningen av övningsverksamheten kan variera beroende på företagets storlek samt vilka resurser de har att tillgå, men alla samhällsviktiga finansiella företag kan stärka sin beredskap genom övning.

Företagen kan öva på olika sätt. Dels arrangeras regelbundet sektorsövergripande övningar i både större och mindre format och såväl inom nationella som internationella forum. Dels kan samhällsviktiga finansiella företag själva ta initiativ till egen övningsverksamhet, i den skala som är lämplig utifrån företagets storlek, resurser och verksamhet.

3.4 Planeringsstöd för totalförsvarsviktiga finansiella företag

Utöver det som kan vara relevant att beakta för alla finansiella företag (avsnitt 3.2) och för samhällsviktiga finansiella företag (avsnitt 3.3) så kan totalförsvarsviktiga finansiella företag välja att ta stöd av det som beskrivs i detta avsnitt. Avsnitten 3.2, 3.3 och avsnitt 3.4 kompletterar alltså varandra.

Krigsorganisation

En krigsorganisation är en aktörs organisation vid höjd beredskap och innebär att viktiga verksamheter ställs om från fredstida inriktning, reglering och organisering till höjd beredskap och inriktning på uppgifter som har betydelse för totalförsvaret.⁶²

För att det ska vara relevant att bedriva verksamheten utifrån en krigsorganisation bedömer Finansinspektionen att det ska röra sig om företag som har prioriterade krigstida uppgifter. Därför är det i första hand för totalförsvarsviktiga finansiella företag som upprättandet av krigsorganisationer kan vara en relevant åtgärd.

Åtgärden innebär att totalförsvarsviktiga finansiella företag planerar, övar och utbildar personal och därutöver tar fram de planer som i övrigt behövs för att under höjd beredskap kunna övergå till en krigsorganisation. Andra exempel på viktiga förberedelser är att ta fram en förteckning av företagets prioriterade uppgifter under höjd beredskap, inklusive sådan verksamhet som ska avvecklas, överföras eller som tillkommer. Företagen kan även behöva en plan som beskriver hur verksamheten ska organiseras och ledas i krig samt hur personalbehoven i krigsorganisationen ska tillgodoses.

⁶² Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2023). *Planeringsinriktning för civil beredskap: ett underlag till stöd för fortsatt planering*. (MSB2194), s. 24.

När företaget planerar krigsorganisationen kan även lokalbehoven behöva ses över tillsammans med en plan för var och hur nödvändig personal ska arbeta. Det är viktigt att lokalplanen tar hänsyn till eventuella behov av att förändra arbetssätt och de behov som finns när personalen arbetar på plats under krigstida förhållanden.

De totalförsvarsviktiga företagen kan inför planeringen av sin krigsorganisation behöva information om vilka i den ordinarie personalen som eventuellt kan överföras till andra organisationer i krig. Plikt- och provningsverket är en myndighet som har möjlighet att genomföra disponibilitetskontroller, som visar vilken personal som är tillgänglig för att ingå i en aktörs krigsorganisation. I de flesta fall lär samtidigt berörda individer själva veta om det finns risk för att de redan tagits i anspråk av en annan organisation i totalförsvaret.

För närvarande avser *krigsplacering* den placering som görs av totalförsvarspliktiga med värnplikt eller civilplikt.⁶³ Utgångspunkten är att de totalförsvarsviktiga företagen ska trygga sin personalförsörjning genom allmän tjänsteplikt, varför krigsplacering av personalen inte är aktuell. Betydelsen av ordet krigsplacering kan dock komma att ändras beroende på hur regeringen väljer att omhänderta betänkandet Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret (SOU 2025:6).

Särskilda bidrag till lägesbilder

Det är viktigt att totalförsvarsviktiga finansiella företag har förmåga att delta i en sektorsövergripande lägesbildsprocess. Ett sådant deltagande innefattar förmåga att dela relevant information samt att motta relevanta lägesbilder från Finansinspektionen samt det övriga civila försvaret.

Samverka och leda från upprättad ledningsplats

Det är särskilt viktigt för totalförsvarsviktiga finansiella företag att deras ledningsförmåga upprätthålls i höjd beredskap. Det kan därför vara angeläget för dem att ha tillgång till minst en ledningsplats med lokaler som är anpassade och har den nödvändiga utrustning som krävs för att kunna samverka och leda under de förhållanden som kan antas råda i höjd beredskap.

Robust och säker kommunikation

En förmåga som är särskilt relevant för totalförsvarsviktiga finansiella företag är att kunna kommunicera med myndigheter såväl som med andra totalförsvarsviktiga aktörer i höjd beredskap på ett robust och säkert sätt. Denna förmåga möjliggör även ett deltagande i lägesbildsarbetet i alla lägen och utgör en förutsättning för att kunna behålla ledningsförmåga (se ovan).

⁶³ Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret (SOU 2025:6), s. 42.

Kommunikation med kunder

Det är viktigt att totalförsvarsviktiga finansiella företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för individers eller företags motståndskraft upprätthåller förmågan att kommunicera med sina kunder i höjd beredskap. Det kan under sådana förhållanden inträffa avbrott i flera av de kommunikationsmedel som företagets kunder nyttjar i sin vardag (se avsnitt 3.1.4). Därför är en planering för hur de kan upprätthålla kundkontakten viktig givet de störningar som kan antas råda i andra samhällsviktiga tjänster.

Redundans för kritiska verksamhetsprocesser

Det är viktigt att totalförsvarsviktiga finansiella företag har en tillräcklig redundans för att kunna bedriva kritiska verksamhetsprocesser även i höjd beredskap. Här ingår det att säkerställa redundant tillgång till data och information. Det innebär att företagen utformar de lösningar som krävs för att vid höjd beredskap kunna säkerställa tillgänglighet för sina kritiska verksamhetsprocesser genom att övergå till en annan rutin, metod eller arbetsprocess, som är oberoende av den som brukas i fredstid.

Lagerhållning

I höjd beredskap kan det antas förekomma störningar i leveranskedjor.⁶⁴

Totalförsvarsviktiga finansiella företag kan därför ha nytta av att lagerhålla fysiska resurser som är nödvändiga för att upprätthålla den totalförsvarsviktiga delen av verksamheten. Om företagen upprättar sådana lager, är det viktigt att utgå från en analys av företagets krigstida behov av fysiska resurser.

Det finns många olika modeller för beredskapslagring, och Finansinspektionen förordar ingen specifik lösning. Faktorer som kan beaktas vid upprättandet av lagren är till exempel att de lagrade resurserna är lokaliserade inom Sveriges gränser och att företaget har juridisk rådgivning över resurserna. Det kan även vara ändamålsenligt att ha en plan för hur resurserna ska kunna nyttjas under höjd beredskap, som omfattar eventuella behov av personal, transport- eller logistiktjänster.⁶⁵ Dessutom kan lagerhållningen av resurserna betraktas som en fysisk tillgång som är kritisk för verksamhetens funktion i höjd beredskap. Det är då viktigt att riskbedöma och hantera lagren enligt det som står om geografiska risker (se nedan).

Bedöma och hantera geografiska risker

Totalförsvarsviktiga finansiella företag kan höja sin beredskap genom att bedöma och hantera olika typer av geografiska risker. Som framgår av typsituationerna i

⁶⁴ *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*. FM2025-19772:2 och MSB 2025-08877, s. 32.

⁶⁵ Ann-Sofie Stenérus Dover, Anders Odell, Per Larsson och Johan Lindgren. *Beredskapslagring – En kunskapsöversikt om beredskapslagring som ett verktyg för ökad försörjningsberedskap i Sverige*. (FOI-R--4644—SE). Totalförsvarets forskningsinstitut, s. 25–29.

avsnitt 3.1.3 är ett militärt angrepp mot Sverige eller Sveriges grannländer en relevant risk för företagen att beakta. Det kan därför vara viktigt för totalförsvarsviktiga finansiella företag att i sin planering särskilt beakta geografiska risker kopplade till verksamhet eller beroenden som är lokaliserade i dessa områden. Att hantera denna risk kan innebära att företagen gör en plan för hur finansiella tjänster ska kunna upprätthållas i Sverige samtidigt som krigstida förhållanden råder för verksamheten i Baltikum och/eller Finland. Sådana förhållanden kan leda till personalbortfall och störningar i tillgången till kritiska resurser i verksamhet lokaliserad utanför Sveriges gränser för svenska finansiella aktörer.

Totalförsvarsviktiga finansiella företag kan även löpande behöva beakta totalförsvarets krav inför nyanskaffning, omlokalisering eller avveckling av fysiska tillgångar som är kritiska för verksamhetens funktion i höjd beredskap. På ett liknande sätt kan det vara en god idé att inför tecknande av framtida avtal väga in faktorer såsom lokaliseringen av underleverantörers verksamhet samt fysiska tillgångar, som är kritiska för företagets verksamhetsprocesser, oavsett om den verksamheten eller tillgångarna finns inom eller utanför Sveriges gränser.

4. Gemensam förmågeutveckling

Det är viktigt att Finansinspektionen tillsammans med andra ansvariga myndigheter och de finansiella företagen skyndsamt säkerställer att det finns en tillräcklig totalförsvarsförmåga inom den finansiella sektorn.⁶⁶ Det är prioriterat att vidta åtgärder som direkt ger en ökad förmåga att kunna hantera konsekvenserna av ett väpnat angrepp.⁶⁷ Finansinspektionen ska enligt beredskapsförordningen bedriva ett systematiskt arbete för att kunna upprätthålla den egna samhällsviktiga verksamheten och verka för att andra aktörer inom ansvarsområdet också bedriver ett sådant arbete.⁶⁸ Myndigheten ska också bland annat driva på arbetet inom beredskapssektorn och verka för att uppgifter och roller inom beredskapssektorn tydliggörs.⁶⁹

Nedan beskrivs ett önskat läge för den finansiella sektors beredskapsförmåga vid slutet av totalförsvarsperioden 2025–2030. Syftet är att ge företagen som vill bidra till totalförsvarsutvecklingen en tydlig målbild att jobba mot. För att nå fram till det önskade läget krävs engagemang och beslutsamhet från såväl privata som offentliga aktörer och en nära samverkan dem emellan.

4.1 Önskat läge 2030

Samverkan med näringslivet

Den finansiella sektorn består till cirka 95 procent av privata aktörer, och därför är en fungerande näringslivssamverkan en förutsättning för i princip all förmågeutveckling inom sektorn. För att möjliggöra denna förmågeutveckling utvecklar Finansinspektionen sina former för att samverka med näringslivet. Målet är att samverkan ska bli en naturlig och integrerad del av såväl myndigheters som finansiella företags löpande beredskapsarbete. Därutöver är det viktigt att det tidigt under perioden 2025–2030 finns ett samförstånd kring roller, ansvar och övergripande mål.

Stöd till det militära försvaret

Till år 2030 är det militära försvarets behov av stöd från den finansiella sektorn klarlagda och kommunicerade från Försvarsmaktens sida till Finansinspektionen. Utifrån dessa uttalade stödbehov finns nödvändiga förberedelser på plats hos berörda parter. Den finansiella sektorns förmåga att direkt eller indirekt stödja det militära försvaret är övad.

⁶⁶ Prop. 2024/25:34, s. 13.

⁶⁷ *Inriktning för civilt försvar 2025–2030* (Fö2024/02054), s. 2.

⁶⁸ 7 § 3 beredskapsförordningen.

⁶⁹ 24 § beredskapsförordningen.

Beredskapsplanering för 2025 – 2030

De finansiella företagen har tidigt under perioden 2025–2030 analyserat vad höjd beredskap innebär för möjligheterna att upprätthålla den egna verksamheten. Företagen vidtar enskilt och tillsammans med andra aktörer åtgärder baserade på identifierade utvecklingsbehov som höjer deras förmåga. Sektorsövergripande system för bedömning, utvärdering och uppföljning av förmåga är etablerade.

Vid 2030 har samhälls- och totalförsvarsviktiga finansiella företag genom sin systematiska beredskapsplanering skapat sig en mycket god förståelse för hela leveranskedjan för samhällsviktiga finansiella tjänster, som innefattar förståelse av beroenden mellan sektorer. Utifrån denna förståelse kan förmågan att upprätthålla finansiella tjänster i sektorn som helhet bedömas. Där det är prioriterat har de finansiella företagen genomfört åtgärder för att säkra hela leveranskedjan.

Uthållighet och förmåga till omställning

Vid 2030 har alla finansiella företag en förståelse för sin roll inom totalförsvaret, och de har planerat för att inom en tremånadersperiod kunna ställa om verksamheten i händelse av höjd beredskap. Detta kan inkludera planer att avveckla verksamhet.

Inom sektorn finns en förståelse för att det under kritiska skeden av ett krig kommer vara nödvändigt att prioritera samhällets resurser på ett sätt som gynnar totalförsvaret. Det finns också förståelse och acceptans för att vissa finansiella aktörers stödbehov kan komma att prioriteras ner under sådana skeden, och att det offentliga tillgängligheten för de finansiella företagen samtidigt begränsas. De finansiella företagen utgår därför i sin planering från att de behöver ta ett stort eget ansvar för sin egen uthållighet, och eftersträvar att kunna upprätthålla sin verksamhet i upp till två veckor under sådana förutsättningar. Företag som är samhälls- och totalförsvarsviktiga tar ett särskilt stort ansvar. De har därför som målbild att kunna vara helt självförsörjande under en tvåveckorsperiod.

Personalförsörjning

Vid 2030 har alla finansiella företag en god uppfattning om hur tillgången till personal kan förändras i krig. Uppfattningen utgår från en analys av tänkbara händelseutvecklingar i hela norra Europa. Där det är relevant har företagen tagit fram en plan för hur personalbehoven ska tillgodoses, som även beskriver var och hur personalen ska arbeta.⁷⁰ För de totalförsvarsviktiga finansiella företagen omfattar denna planering en förmåga att övergå till krigsorganisation, och denna förmåga är övad.

⁷⁰ Exempel på fall där detta *inte* är relevant är att det kan finnas företag som utifrån 1§ lagen om totalförsvaret och höjd beredskap har identifierat att de borde avveckla stora delar eller hela sin verksamhet i höjd beredskap, vilket kan innebära att det inte är relevant att ta fram planer för att personalförsörja organisationen i krig.

Lägesuppfattning

Den finansiella sektorn har i alla situationer en mycket god lägesuppfattning, inklusive i höjd beredskap. På sektorsövergripande nivå finns det därmed en god förmåga att upptäcka hot i såväl digitala som fysiska miljöer, inklusive hybrida hot och aktiviteter som skulle kunna utgöra krigsförberedande aktiviteter. Eventuella försök att påverka den finansiella sektorns lägesuppfattning eller beslutsförmåga upptäcks och hanteras snabbt.

Vid 2030 har de berörda företagen ett väl utvecklat lägesbilsarbete som säkerställer att rätt information alltid når rätt aktör i rätt tid. Där det är relevant finns metoder och personal för sammanställning av lägesbilden för egen verksamhet. Det har genomförts övningar där lägesbilder för den egna organisationen har upprättats, lägesinformation har delats och samlade lägesbilder har även upprättats och delgetts. Det finns även planer och rutiner för att identifiera och bemöta informationspåverkan mot den egna verksamheten, samt samverkansstrukturer och planer för att identifiera och bemöta informationspåverkan tillsammans med andra berörda aktörer.

Lägesbildarbetet för berörda företag inbegriper omvärldsbevakning och analyser av leveransförmågan för samhällsviktiga tjänster från relevanta myndigheter och företag. Lägesbildarbetet är även tillräckligt detaljerat för att i höjd beredskap kunna utgöra ett förslag på hur resurser inom sektorn ska fördelas.

Ledning och samordning

Senast 2030 leds hela den finansiella sektorn på ett sammanhållet sätt under fredstida kriser såväl som under höjd beredskap. Det finns övade planer och rutiner för uthållig ledning av egen verksamhet hos såväl myndigheter som företag inom finansiell sektor. Ansvarsförhållanden, kontaktvägar och samarbetsformer är tydliga och förstås av alla aktörer. Till 2030 är kontaktvägar, metoder och strukturer för samverkan därtill planerade och övade. I detta ingår det att säkerställa att alla relevanta parter kan dela och ta emot den information som krävs på ett robust och säkert sätt, och att alla andra tekniska och organisatoriska förutsättningar som krävs för sektorns ledningsförmåga finns på plats.

Kommunikation till allmänheten

Det är viktigt att den finansiella sektorn kan nå ut med korrekt information till allmänheten i alla lägen. Detta kan exempelvis kommuniceras syfte att informera om förändringar i hur kunder ska få tillgång till finansiella tjänster i kris och krig, eller för att bemöta otillbörlig informationspåverkan. Den finansiella sektorn kan även bidra till att förstärka kommunikation från andra offentliga aktörer i ett kris- och krigsläge.

Vid 2030 finns det inom sektorn planer och rutiner för att kommunicera med allmänheten under störda förhållanden genom egna kanaler och/eller genom media.

Det finns även en planering för bortfall av en eller flera kommunikationskanaler och/eller plattformar.

I fredstid bedriver myndigheter och finansiella företag ett aktivt och samordnat arbete med att sprida kunskap och medvetenhet om vad som förväntas av den enskilde i höjd beredskap, inklusive vad som gäller för egenberedskap kopplat till finansiella tjänster. Tillsammans skapar aktörerna en acceptans för att en avsevärt lägre nivå av samhällsservice utgör en central del i att motstå och lindra konsekvenser av fredstida kriser, krigsfara och krig. Som ett resultat har allmänheten vid 2030 erforderlig kunskap om hur de ska agera för att få tillgång till samhällsviktiga finansiella tjänster i höjd beredskap.

Försvarsvilja

Finansinspektionens kärnuppdrag handlar bland annat om att säkerställa att det finansiella systemet är stabilt, präglas av ett högt förtroende och att det erbjuder ett högt skydd för konsumenter. Grunden för att det finansiella systemet ska hantera de extrema påfrestningar som ett krig innebär läggs redan genom tillsynen i fredstid. Genom att bedriva en aktiv totalförsvarsplanering skapar myndigheter och företag gemensamt förtroende för att finansiella tjänster kommer kunna upprätthållas även i höjd beredskap. På ett liknande sätt är Finansinspektionens ambition att penningtvätt, bedrägerier och finansiell brottslighet är på en låg nivå i det svenska samhället. Dessa faktorer kan tillsammans antas främja försvarsviljan.

Det finansiella systemet upplevs 2030 fungera väl i fredstid och ha förutsättningar att vara motståndskraftigt i krig. Det finns ett högt förtroende för det finansiella systemet i allmänhet, samt en hög tillit till beredskapssektorns myndigheter.

Övning

Vid 2030 är den finansiella sektorns förmåga att hantera krig övad med utgångspunkt i den inriktning som gäller för det civila försvaret.

Övningsverksamheten har även erbjudit samhälls- och totalförsvarsviktiga finansiella företag möjlighet att pröva sin förmåga att samverka med andra sektorer och det har gett dem en bild av såväl den nationella som den internationella kontexten för totalförsvarsplaneringen.